

**Steeds meer mensen willen
een gekko, kaaiman, of koningspython**

Dubieuze dierenhandel

De parkiet voldoet niet meer. Steeds meer mensen willen een exotisch 'huisdier', zoals deze gekko. Dat er veel geld te verdienen is aan deze vaak illegale exotenhandel, is ook tot de onderwereld doorgedrongen. Of, zoals insider Peter het zegt: "De handel in zeldzame reptielen, amfibieën en insecten is de slavenhandel van de 21ste eeuw."

TEKST MICHEL VERSCHOOR EN HANS BUITELAAR

FOTO'S GOFFE STRUIKSMA

Dubieuze dierenhandel

Wie aansluiting zoekt bij de nieuwste dierenrage – het houden van 'exoten' – kan via internet, op internationale beurzen en zelfs bij Intratuin terecht. Daar is alles te koop, legaal en illegaal.

'Te koop: Rood geblokte kousebandslangen, 21 euro per stuk. Boa constrictor, 80 tot 90 cm. lang en fors, roze, erg mooi, vanaf 95 euro. Tapijtpythons, 180 Euro. Pterinochilus usumbara (rode spinachtige); erg agressief en niet te hanteren. Wel mooi. Wordt ongeveer 10 à 11 cm groot. Prijs op aanvraag.'

Op www.reptilife.nl worden doorlopend de meest uiteenlopende exoten aangeboden. Soms niet direct leverbaar, maar 'verwacht'. Wie niet kan wachten op de 'nakweek' of een nieuwe zending uit de tropen, plaatst een oproep. "Hallo," schrijft een ongeduldige liefhebber, "voor mijn zoon ben ik op zoek naar Jemen kameleons. Liefst jonge dieren."

Hagedissen, slangen, schorpioenen, gekko's, chimpansees en bedreigde schildpadden; op de nationale en internationale exotemarkt wordt werkelijk alles aangeboden. Intratuin verkoopt tegenwoordig de meest uiteenlopende soorten hagedissen.

'Geïnteresseerd in een krokodil?'

Op de reptielenbeurs Terra Total weekt een man met snor zich los van een groepje bezoekers met wie hij achter zijn tafel met han-

delswaar een kop koffie zit te drinken. "Ben je geïnteresseerd in een krokodil?" vraagt hij. "Dit is een babykaaiman. Een kaaimannus krokodillus (Caiman Crocodylus, red). Hartstikke leuk dier heb je eraan. En met het ruimtebeslag valt het best mee. Hij wordt ongeveer anderhalve meter groot. Als je een bak hebt die twee keer zo lang is als de kaaiman zelf, en ongeveer zestig centimeter breed, dan voelt hij zich als een vis in het water. Enne, hij eet alles wat je hem toewerpt. Hij vangt muizen, vissen en kuikens. Tam zal hij nooit

Over krokodillen hoef je geen belasting te betalen...

worden want het blijft een reptiel. Je moet wel een steen in het water leggen, waarop het beest kan zonnen. Ze willen af en toe uit het water kruipen. Verder weet ik er eigenlijk niet zoveel van. Hij is van een vriend. Die heeft hem vanuit het ei laten opgroeien. Anderhalf jaar is ie en hij kost 200 euro. Maar voor jou doe ik er 25 vanaf. Scheelt je toch mooi 55 gulden. Dus 175 euro... Verkocht?"

Op Terra Total huren handelaren per strekkende meter tafels om hun koopwaar uit te stallen. De Heusden-Altenahal op het complex van de Brabanthallen in Den Bosch is voor de helft gevuld met twaalf rijen slordig opgestelde planken tafels. Ze bezorgen de beurs de uitstraling van een overdekte vrij-

markt. Achter in de hal is een aparte opstelling met een hek eromheen. Dit is de afdeling giftige dieren. Een bewaker ziet erop toe dat kinderen jonger dan twaalf niet naar binnen glippen. In glazen en piepschuimen bakken krioelen voornamelijk slangen.

De handelaren op Terra Total zijn soms professionals – eigenaren van dierenwinkels of verkopers van terrariums –, maar de meeste strekkende meters zijn verhuurd aan hobbyisten. Zij verkopen de uitgekomen eieren van hun eigen gekko's, leguanen of spinnen. Gezinnen, mannen van middelbare leeftijd en groepjes gothic-jongeren met zwartgeverfde, stekelige haren en piercings, schuifelen langs de uitstallingen met exotische 'huisdieren.' Het houden van schorpioenen of andere gevaarlijke beesten past bij hun levensstijl. Een fan van Rammstein of Marilyn Manson kan gezien worden met een gifslang.

Minder in het oog springende burgers kopen exoten omdat ze het 'gewoon leuk' vinden. "t Is weer eens wat anders, hè," zegt een medewerker van een Dibevo-shop in de Amsterdamse Javastraat die thuis gekko's houdt. "En het zijn zulke geinige beessies." Ook niet onbelangrijk: anders dan bij honden hoeft je over krokodillen geen belasting te betalen.

Ook de onderwereld heeft de lucratieve handel ontdekt

In Nederland houden naar schatting een half miljoen mensen een exotisch huisdier. De dierenwinkelbranche zegt jaarlijks circa 200.000 beesten te verkopen. De handel in exotische dieren is big business. Menig kweker van cannabis, die de zolder wegens geuroverlast heeft moeten ontruimen en de centen niet wil mis-

"Dit is nou een babykaaiman. Kost 200 euro."

Ruzie met uw buurvrouw? Koop een spinnetje...

sen, is overgestapt op de lucratieve vermenigvuldiging van exotische huisdieren. Prijzen voor gewild tropisch dierspul variëren van enkele tientjes tot duizenden euro's per exemplaar. Wie de nakweek van trendy beestjes goed weet te organiseren verdient al gauw een nieuwe auto bij elkaar.

Dat er veel geld is te verdienen aan exoten is ook de onderwereld niet ontgaan. De internationale natuurbeschermingsorganisatie Wildlife Conservation Society (WCS) beweert dat in de smokkel van wilde dieren naar Amerika, Europa en Japan jaarlijks 8 miljard dollar omgaat. Het betreft huisdieren en consumptiedieren. "Alleen in de illegale handel van wapens en drugs is de omzet groter," staat in een recent rapport van WCS.

Volgens Niels Doorland van de Dierenbescherming spelen Nederland en Nederlandse handelaren een belangrijke rol bij de legale en illegale handel en doorvoer van exoten. En Schiphol en de KLM mogen na de affaire met de doorgedraaide eekhoortjes dan gestopt zijn met het transporteren van dieren, het Belgische vliegveld Zaventem is volgens Niels Doorland een prima alternatief.

Wat de grens is tussen legaal en illegaal is onduidelijk

Op het kantoor van de Dierenbescherming krijgt Panorama een Engelstalig rapport van Interpol ter inzage. In de inleiding staat een nogal Nederlands klinkende naam prominent in het hart van een met pijltjes in kaart gebracht internationaal netwerk. Olaf Pronk heet de op Madagaskar woonachtige handelaar. In een televisiedocumentaire van Zembla toont Pronk zijn in tropisch regenwoud gevangen en in gevangenschap gekweekte beesten: van rode tomatenkik-

kers tot allerhande schildpadden. Met de vangst en verkoop van ernstig bedreigde en internationaal beschermde soorten zegt hij echter niets te maken te hebben. "Ik begrijp niet waar de mythevorming vandaan komt. Ik ben rijk geworden met de legale handel. Ik zou toch gek zijn als ik mij met de illegale handel in zou laten?"

Maar het onderscheid tussen wat legaal en illegaal verhandeld mag worden is moeilijk te maken. Wie illegaal een paar bedreigde mannetjes- en vrouwtjesdieren wegvangt en beweert deze al jaren in bezit te hebben, kan de nakomelingen via de tussenhandel en met de juiste papieren legaal aan de man brengen.

Olaf Pronk is nog nooit veroordeeld. Volgens de Dierenbescherming is dat vooral een kwestie van het raffinement waarmee Pronk te werk gaat. Dat beweert ook een undercover informant die zich telefonisch meldt onder pseudoniem en die zijn identiteit verder niet prijs wil geven. "Noem mij maar Peter, dat is genoeg." Praten over zijn detectivewerk wil Peter wel, het liefst op een plek waar veel mensen zijn. We spreken af in het restaurant van het Amsterdamse Amstelstation. Peter komt pas achter een pizzatent vandaan als hij de verslaggever die bij de ingang van het restaurant wacht, denkt te kunnen vertrouwen. "Ik heb in het circuit gezeten," vertelt Peter, maar ben eruit gestapt vanwege de barre en boze omstandigheden die er heersen."

"De legale en de illegale exotenhandel," weet Peter, "zijn zo'n beetje samengesmolten. Vermengd. Handelaren leveren waar de markt om vraagt en winkeliers handelen er onder de toonbank een beetje bij."

"Madagaskar is bijzonder arm. Handelaren worden rijk over de rug van een straatarme bevolking. Wat daar een dubbeltje oplevert kost hier al gauw 30 euro. Zo'n ►

DUURSTE DIER:

Cyclura Cornuta – neushoornleguaan: € 1900

GOEDKOOPSTE DIER:

kekels (als reptielenvoer): 100 in een doos voor € 18,50
sprinkhanen: 100 in een doos voor € 23
muizen: 100 in een krat voor € 40

GEVAARLIJKSTE DIER:

Naja Annulifera Annulifera – schoffelneuscobra: € 220

OOK NIET MIS:

Chondropython Viridis: knalgroene Python: per paar € 1400
Athesis Hispidus: giftige slang met kartelachtige schubben: € 350
Brachypelma Smithi: de Mexicaanse Roodknie, een rood-zwarte harige spin van 15 centimeter: € 35
Gastrostreptis gigas: grote miljoenpoot, een zwarte glimmende glibberige worm met erg veel pootjes: € 12,50

VEEL VERKRIJGBAAR:

Vogelspinnen in diverse soorten:
Brachypelmae: € 12 tot € 30
Gekko's: Eublepharinae: € 30 – € 75
Python Regius: Koningspython: € 25 – € 75

UNICUM:

Caiman Crocodylus: Kaaiman: € 175

LEUKSTE DIER:

Chamaeleonidae: Kameleons van heel klein (€ 20) tot ongeveer 50 centimeter van kop tot staartpunt (€ 110) of een koppel zeldzame Chamaeleo Furcifer Pardalis: Madagaskar-kameleons (€ 350).

Prijzen zijn afkomstig van reptielenbeurs Terra Total.

Impulsaankopen komen in opvang terecht

Duizenden exotische dieren overleven hun verblijf in het koude noorden niet. Er zijn kameleons, weet Niels Doorland van de Dierenbescherming, die je 's nachts in de ijskast moet zetten omdat ze in woestijnachtige gebieden leven. Zoiets wordt nog weleens vergeten. Van andere beesten is bekend dat ze eenmaal opgegroeid al gauw onhandelbaar worden. Veel mensen weten helemaal niet hoe ze met hun exotische impulsaankopen moeten omgaan. Jaarlijks komen zo'n 1500 dieren terecht in het reptielenopvangcentrum Iguana in Vlissingen. Een aantal dat jaarlijks groeit.

exotenexporteur als Olaf Pronk is op Madagaskar onaantastbaar. Hij wordt zelfs door wetenschappers beschermd omdat hij weet wat er waar te halen valt. De handel in zeldzame reptielen, amfibieën en insecten is de slavenhandel van de 21ste eeuw."

Peter heeft nog een advies. "Pas goed op. Er zijn geraffineerde klootzakken die over lijken gaan. Weet je wel waar je aan begint?"

Overtreding van het CITES-verdrag is in Nederland strafbaar

Om de wildvang, handel en nakweek van beschermde diersoorten aan te pakken ondertekenden 143 landen het CITES-verdrag. Deze Convention on International Trade in Endangered Species omvat drie lijsten. De A-lijst bevat diersoorten die direct in hun voortbestaan bedreigd worden. Handel in die dieren is verboden. De B-lijst bevat dieren die mogelijk in hun voortbestaan bedreigd zullen te worden. Handel in deze dieren is alleen met een vergunning mogelijk. De C-lijst bevat diersoort-

Dubieuze dierenhandel

ten die maar in een paar landen dreigen uit te sterven. Alle andere landen houden de handel in die dieren in de gaten.

De wet BUDEP (Bedreigde Uitheimse Dier- En Plantsoorten) bepaalt dat in Nederland overtredingen van het CITES-verdrag ook strafbaar zijn: wie bedreigde dieren smokkelt of verhandelt, kan zes jaar gevangenisstraf of 45.000 euro boete krijgen. Als de overtreder een bedrijf of een vereniging is, loopt de boete zelfs op tot 450.000 euro.

Het kweken van trendy beestjes levert al gauw een fiks bedrag op

Ook het bezit van een bedreigd dier is strafbaar. Aan het CITES-verdrag heeft de Europese Unie in 1997 een aantal lijsten met dieren toegevoegd. In die dieren mag in de lidstaten van de EU niet – of alleen met een vergunning – gehandeld worden. Daarbij moeten de dieren en hun eigenaren geregistreerd worden en moet de herkomst van een dier worden vermeld.

Op de tafels in de Brabanthallen staan terrariums, plastic doosjes en bakjes zoals de afhaalchinese die gebruikt, met allerlei verschillende soorten spinnen, slangen, leguanen, gekko's en kameleons. Op de geïmproviseerde behuizingen van de beesten zijn printetiketten geplakt waarop de Latijnse wetenschappelijke namen van de

dieren staan gekrabbeld. 'Phrunomerus Bifascialis, € 20 per koppel', staat op een bamibak met twee kikkers erin. Op dezelfde tafel tientallen bakjes met kikkers en andere reptielen in allerlei variaties. De meeste dieren zitten roerloos. Pas na echt goed kijken is te zien dat ze nog ademen. Eigenlijk is de temperatuur in de hal te laag voor de meeste reptielen. De koudbloedige dieren worden er apathisch van. Een enkele kikker en sommige kameleons vertonen wat activiteit.

De organisatoren van de beurs hebben vooraf laten weten dat het de verantwoordelijkheid van de handelaren is om de hokken op de juiste temperatuur te houden. Een jonge vrouw die tientallen doosjes met kleine reptielen aanbiedt, heeft één van haar gekko's uit het bakje genomen en zit nu met het diertje in haar hand. Ze wrijft het beestje, ongeveer 15 centimeter van kop tot staartpunt, over de rug om hem wat warmer te maken.

De organisatoren van de Terra Total-beurs bepaalden ook dat alle dieren met de wetenschappelijke naam moeten worden aangeduid, en dat bij ieder dier vermeld moet worden of hij in het wild is gevangen of in gevangenschap is gefokt. De standhouders blijken die regels maar mondjesmaat na te leven. Een andere regel is dat dieren die met uitsterven worden bedreigd of die zeldzaam dreigen te worden, alleen met certificaat worden verkocht en dat het registratienummer van de diersoort, zoals die in de internationale verdragen is opgenomen, op de kooi wordt vermeld. Op de hele beurs is maar op twee terrariums een CITES-nummer te vinden. ■

Voor de meeste dieren is het te koud in ons kikkerlandje.